

Spanje.

MADRID, 28 september.

De minister van gratie en justitie heeft, op last des Konings, aan den koninklijken raad het volgende decreet gezonden:

«De eerbiedige beden, welke mij uit de zuiverste verknócht- heid, zoo door den koninklijken raad als door de deputatie van mijn rijk en door verscheidene corporaties gedaan zijn, om mij te smeeken, door een nieuw huwelijk de troostrijke hoop op eene onmiddellijke opvolging mijner kroon te verzekeren, heb- ben mij bewogen om aan hunne voorstellingen gehoor te ver- leenen, daarbij de belangen en het geluk van mijne beminde onderdanen in aanmerking nemende. Met dit loffelijke oogmerk, en overtuigd bovendien van de groote voordeelen, die voor gods- dienst en staat zullen voortvloeijen uit mijn huwelijk met de doorluchtige prinses dona Maria Christina van Bourbon, dochter van den grootmagtigen Koning van het koninkrijk der Beide- Sicilien, en zijne doorluchtige gemalin dona Maria Isabella, heb ik, mijne waarde en zeer geliefde broeders, goedgevonden, aan mijnen staatsraad Gomez Labrador last te geven, om zich, ge- lijk hij gedaan heeft, naar Napels te begeven, ten einde hunne napolitaansche Majesteiten mijn koninklijk voornemen bekend te maken, waarmede zij met het grootste genoegen hebben inge- stemd; en daar onze wederzijdsche gevolmagtigden de huwelijks- contracten en bepalingen hebben afgehandeld en vastgesteld, heb ik besloten, mijn huwelijk met eene zoo uitmuntende en beminnelijke vorstin, aan het geheele rijk bekend te laten ma- ken; want ik ben zeker, dat die keus hetzelfde zeer aangenaam zal wezen, dat zé Gode onzen Heer zal behagen, en op de mag- tigste wijze zal bijdragen, om de banden van vriendschap en goede verstandhouding tusschen de beide rijken nauwer toe te halen. Hiervan geef ik den raad kennis, opdat dezelve dien over- eenkomstig de koninklijke cedul verzende en aan mijn genoegen deel neme.

(Geteekend.) Ik de Koning.

St. Laurens, 24 september 1829.

Duitschland.

FRANKFORT, 9 oktober.

Men meldt uit Agram, dat de vrij-haven van Venetië waar- schijnlijk den 1 oktober zou geopend worden. Men kan verwach- ten, dat deze stad een aanzienlijk deel zal nemen aan den tus- schenhandel met de Levant, die tot dusverre over Triest gedre- ven werd. Daartoe behoort inzonderheid de handel in neder- landsche lakens, waarvan zich, sedert de verarming der Grie- ken, de Armeniers bijna uitsluitend hebben meester gemaakt. — In de haven van Venetië worden verscheidene oorlogs-schepen uitgerust, waarschijnlijk om het oostenrijksche eskader, dat te- gen Marokko bestemd is, te versterken.

Van den 10 oktober.

Een brief uit Bucharest van den 11 september, behelst het volgende: «Terwijl men ons uit Adrianopel van de inneming dezer stad en de aankomst der turksche commissarissen berigt geeft, hooren wij van eene groote beweging, die in de vorsten- dommen plaats heeft. De generaal Kisselef, opperbevelhebber der troepen op den linker oever van den Donau, heeft ijlings Bucharest verlaten, om zijn legercorps te verzamelen, en zoo als men zegt, naar Turtukay of Rachova te marcheren. Tot de- ze beweging heeft, zegt men, de pacha van Scutari aanleiding gegeven, daar hij plotseling met 30,000 man Widdin verlaten heeft, om zich naar Schumla of Adrianopel te begeven.

Volgens berichten uit Bucharest van den 12 september, heb- ben de Russen de stad Rachova weder ingenomen. Eene sterke afdeeling van hen was naar Sophia getrokken.

Van de moldavische grenzen verneemt men, dat de tijding van den vrede groote vreugde in de vorstendommen heeft ver- wekt. De ingezetenen van deze door de Porte zoo zeer gedrukte gewesten zien thans eene betere toekomst te ontmoeten, en maken toebereidselen tot feesten, om bewijs te geven van hunne dank- baarheid jegens den Keizer van Rusland, die hunne belangen zoo zeer heeft voorgestaan.

Nederlanden

's HERTOGENBOSCH, 14 oktober.

Het Journaal de Verviers houdt het navolgende in:

«Ons ministerie matigt zich het regt aan, om over het mil- lioen voor de nationale nijverheid ten behoeve van eenige be-

voorregte handelhuizen en ten koste van al de kleine industri- elen, die alléén behoorden aangemoedigd te worden, te beschik- ken; dit millioen voor de nijverheid, waarvan sommigen eenige rekening of verantwoording gedaan wordt, wordt echter, nadat het ministerie eenige gedeelten heeft afgetrokken, om zijne dag- bladen te bezoldigen, in handen gesteld van diegenen, welke gemakkelijk dergelijke gratificaties konden ontberen, en alzoo wordt dit millioen van zijne wezenlijke bestemming afgetrokken.

«Nimmer, voor zoo ver wij weten, heeft een fabrikant van deze stad of omstreken, eenige bijdrage bekomen, en echter, waar kon deze beter tot de aanmoediging onzer fabrikants be- steed worden, welke eene bevolking van meer dan 40,000 zie- len den kost geven?

«In weerwil van de verbiedende wetten op de vreemde la- kens, ziet men in ons land en onder de oogden van onze excel- lentien, fransche lakens aankomen, hoezeer de invoer van de- onze in Frankrijk ten strengste verboden is; men zal gemak- kelijk gevoelen hoe veel het invoeren van deze vreemde stof- fen aan onze algemeene nijverheid schadelijk is. Onze oude mid- delen om te verkoopen, zijn bijna alle ontnomen en het gou- vernement duldt in ons rijk de openbare verkoop van fran- sche lakens! Kan men eene dergelijke ongerijmdheid begrijpen; kan men zich een denkbeeld vormen van een ministerie, het- welk, belang hebbende in den voorspoed van het land, door eene strafbare zorgeloosheid verzuimt, de noodige maatregelen te nemen, om denzelfden te waarborgen? Gelukkig hebben on- ze fabrikanten tot heden de aanmoedigingen van het ministerie kunnen ontberen; hun ijver, hunne pogingen hebben hen doen worstelen, om met voordeel de vreemde mededinging te boven te komen; maar dat het ministerie niet meer de zotheid bega, om zich de eer aan te matigen van in de wedergeboorte van onzen handel te hebben medegewerkt, zoo als het in de Gasette des Pays-Bas gedaan heeft, want dan zullen wij aan hetzelfde daadzaken tegenwerpen, welke deszelfs voortuitstellingen ten eenemale zullen lozenstraffen.»

— Bij besluit van Z. M. van den 1 dezer, zijn de kantoren van Meenen in West-Vlaanderen en van Meer en Frémont in het groot-hertogdom Luxemburg open gesteld tot een vrijhandel van afval van hazen-vellen en leder, zonder betaling van regten.

— De groot-vorst Constantijn heeft den 11 dezer, de stad Brussel verlaten en is naar Duitschland wederom terug gekeerd.

— Op vrijdag, den 9 dezer, is een brand op het aartsbis- schoppelijk paleis te Mechelen ontdekt; gelukkig is men door de spoedige hulp het vuur, hetwelk de aanliggende huizen be- dreigde, meester geworden; het koetshuis en de stallingen zijn, zoo het schijnt, alleen verbrand.

— Een brusselsch dagblad maakt op eene stellige wijze be- kend, dat de stoom-paketsboot van Londen naar Ostende, nabij deze laatste stad met man en muis en 36 passagiers zou ver- gaan zijn; de regtstreeksche tijdingen, welke wij ons gehaast hebben om in te vianen, verplichten ons eene dergelijke droe- vige gebeurtenis te moeten legenspreken; hetgeen aanderling tot dit gerucht gegeven heeft, is, dat de storm vele schepen aan groot gevaar heeft blootgesteld. Een schip, gestuurd door den kapitein Barends, bevondt zich tusschen Blankenberg en Ostende, hetwelk in deze haven trachtte binnen te loopen, wan- neer een hevige wind uit het noord-westen hetzelfde onverwachts noodzaakte, om de kabels aan stukken te hakken, ten einde schiphreuk te voorkomen; het schip werd lek en het gelukte niet groote moeite, om naar Calais te vlugten, alwaar het zijne lading zal moeten lossen, om de zee schade te bewijzen. Eene hrick met drie masten, is tusschen Ostende en Nieupoort ver- ongelukt, en indien het weér niet beter wordt, zal dit het last- ste niet zijn.

(Catholique.)

— Wij vernemen op het oogenblik met genoegen, dat de tij- ding nopens het verlies der stoomboot van Londen naar Ostende ver- zonnen is; vermits het slechte weér dit schip verhoinderd heeft, om uit Londen te vertrekken, hebben kwaadwilligen behagen geschept, om het gerucht, hetwelk wij gister medegedeeld heb- ben, uit te strooijen.

(Belge.)

— Is het waarheid, dat de heer H..... met de zorg belast was om de cachetten der brieven open te maken?

Is het waarheid, dat al de gereedschappen voor deze zede- looze operatie zich nog op het postkantoor bevinden?

Is het waarheid, dat de hertog van Bassano eene inschrijving van f. 100,000, op het groot-boek geniet, en indien onze in- lichteningen nauwkeurig zijn, zal de Gasette ons wel kunnen zeg- gen, bij welken titel hem die zijn toegestaan.

(Idem.)

— Wij vernemen, dat te Brussel eene school voor den han- del en nijverheid in navolging van die, welke sedert vele jaren

te Parijs bestaat, wordt opgericht; het opzigt zal aan eene commissie, bestaande uit kooplieden en bankiers, welke door hunne kennis en uitgebreidheid van zaken het meest bekend zijn, opgedragen worden.

Wij kunnen niet dan aan eene onderneming toejuichen, welke ongetwijfeld voordeelen voor het land zal opleveren en die eene gaping, waarvan de zwarigheden algemeen gevoeld worden, zal aanvullen.

Naar men verneemt, is de heer van *Stirum*, zoon des kolonels, tot commissie-griffier bij de tweede kamer der staten-generaal benoemd, en de heer *P. Elout*, tot commissie van staat bij den staatsraad.

Eene circulaire van den gouverneur van Zuid-Holland, aan de verschillende provinciale hoofd-ambtenaren gerigt, van den 23 september jl., wordt dezen laatsten aanbevolen, voor of uiterlijk op den laatsten januarij 1830, aan het gouvernement zoodanige staat of staten in te zenden, als waarvan het voorschrift in de circulaire van 28 mei 1828 voorkomt, betrekking hebbende tot het personeel der besturen en ambtenaren, en de statistiek ten einde tot de volledige samenstelling van het provinciaal jaarboekje te kunnen dienen.

De heeren *Beuvitt* en *comp.*, steendrukkers te Amsterdam, hebben een werktuig uitgevonden, om muziek te kopiëren, door middel waarvan, binnen den tijd van drie uren, honderd vier en veertig kopiën van alle ouvertures of symphonien kunnen geleverd worden, zal waren deze nog zoo lang.

De heer *Vincenti*, een instrument-maker te Florence, heeft een nieuw uitgevonden met achttien snaren en twee strijkstokken. De uitvinder noemt dat speeltuig de *algemeene viool*, omdat hetzelve de geluiden van de *contre-bas*, der *violoncel* en alt bij die der *viool* paart.

Eene nieuwe diligence, in welke zestig menschen plaats vinden, is van Parijs naar Orleans vertrokken. Zij was met zes paarden bespannen en vol reizigers.

Den 4 dezer heeft men eene nieuwe vlag op den Teems zien wapperen; zijnde die van het schip de *Constitutional*, tot den staat van San-Salvador, in Centraal-Amerika, behoorende, welke met eene rijke lading, vooral in Indigo, voor Londen is aangekomen.

Het water is thans nog wassende, heden namiddag ten 3 uren tekenende hetzelfde voor deze stad 52 1/4 duim boven O.

ME. P. A. BRUGMANS,

LID VAN DE TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Wijlen art. 92 der grondwet.

De leden der staten-generaal, kunnen niet te gelijk zijn, leden van de rekenkamer, nochtan eenigen aan den lande comptabelen post hebben.

De wet bevoegd tot het berekenen tot rekenschap verplicht, — vernatwendelijk, gehouden tot rekening en verantwoording.

Eene Mededinging der wet springt in het oog: Vele beschikkingen van ons staatsverdrag hebben tot oogmerk de onafhankelijkheid van de leden der staten-generaal en zoo zijn, om met onzen hennenden *Gysbert Karel* te spreken, de comptabele ambtenaren aangesloten, uit hoofde van hunne afhankelijkheid. — De opzigt der aansluiting ligt dus minder in den vorm der te doene verantwoording, — in de wijze van inrigting der comptabiliteit, dan wel in de algemeene verplichting tot rekenschap en verantwoording. — En zod werd dan de vraag: bekleedt de heer *Brugmans*, als lid der permanente commissie van het *amortisatie-syndikaat*, eenen aan den lande comptabelen post?.....

Het voorstellen eener dergelijke vraag kan reeds eenige verwondering baren. — Hoe, een ligchaam dat middellijk of onmiddellijk, rechtstreeks of zijdelings, het geheele beheer der financiën van den staat naar zich trekt, — dat noch aan de wet gebonden is, maar bij hetzelve werd ingesteld, — noch aan de bepalingen der grondwet gehouden is, waarbij onze financiële wetgeving werd geregeld, — hoe, een dergelijk ligchaam, duister, oppermachtig, geheimzinnig, willekeurig, gelijk het financieel wezen te Madrid of te Konstantinopel, zoude in ons Nederland, openlijk en rondelijk kunnen beweren, tot geene rekening en verantwoording te zijn gehouden? — Maar neen, wat er ook doe en met het *amortisatie-syndikaat* sedert 27 december 1822 zij verrigt, — en moge het waarheidlievend nageslacht, deswege aan alle ijferende Nederlanders, geene laauwheid, onverschilligheid en achteloosheid verwijten; — het beginsel der verantwoordelijkheid is duidelijk bij de wet erkend en aangenomen.

De permanente commissie heeft het dagelijksch beheer der zaken, heeft de handeling van penningen, doet ontvang en uitgaaf — doch dit alles, en wat al niet meer? naar den letter der wet, onder gebondenheid om in de eerste plaats, de rekening der gehouden beheering jaarlijks over te leggen aan al de leden van het *amortisatie-syndikaat*. — Deze rekening gewoonlijk in zeer korte uren opgenomen en voorloopig gesloten, komt vervolgens in handen eener geheimzinnige commissie en wordt ten slotte door drie leden der algemeene rekenkamer, in diepe stilte en met oplegging van geheimhouding, zoetjes en zachtjes (zoo als art. 48 der wet van 27 september 1822 zulks beleefdelijk noemt), opgenomen en eindelijk definitief gesloten. — (*Salvo errore calculo*, zeiden onze voorzigtige vaderen. — *salvo honore et stipendio*, moeten wij Nederlanders van 1829 zeggen.) De per-

manente commissie is alzoo complabel 1.º aan de gezamenlijke leden van het *amortisatie-syndikaat*, 2.º aan de commissie, omschreven bij art. 48 der wet van 22 september 1822. Deze verplichting, rustende op al de leden der permanente commissie gezamenlijk, rust even daardoor op elk hunner afzonderlijk; hetgene ontgensprekelijk is van het geheel, is even zeker bij de deelen; of zoude men het denkbeeld kunnen aannemen van de aansprakelijkheid van cenig collegie, zonder ook deze zelfde verplichting bij de leden te erkennen? — het zedewezen (*ens rationis*) lost zich eindelijk op in het persoonlijk bestaan der menschen, welke het *corpus morale* uitmaken en alle individuele leden der permanente commissie, zijn, bij eindelijk slotsom, verantwoordelijk voor de daden van het ligchaam, waartoe zij behooren. — Gesteld, dat eene rekening der permanente commissie werd afgekeurd, — gesteld, dat een of andere post was onverantwoord gebleven, of dat er een te kort in de kas werd ontdekt, zal dan het land geen verhaal hebben op den schuldi-gen ambtenaar, maar alleen het schaduwbeeld der permanente commissie kunnen vervolgen? — Maar genoeg, — wil men zich door geen woordenspel laten om den tuin leiden, — wil men geene spitsvindigheden tegen den geest en de letter der grondwet doen gelden, zoo is de heer *Brugmans*, als lid der permanente commissie, aan den lande rekening en verantwoording schuldig, voor de miljoenen, welke aan het alomvattend en al-verbergend bestuur van het *amortisatie-syndikaat* zijn overgegeven.

Het zoude waarlijk eene bespottung wezen, om den eenvoudigen ontvanger, die door borgtocht voor zijne gestie heeft verzekerd, uit hoofde van zijne afhankelijkheid van de nationale overtegenwoordiging te verwijderen en tot dezen edelen taak te roepen hem, die zonder werkelijken waarborg, over de sortuin van ons en van onze kinderen kan beschikken. — De tweede kamer onderzoekt de geloofsbrieven der leden en beslist de geschillen dienaangaande, opdat, gelijk onze *Hogendorp* zegt, geen ander gezag een inkomend lid zou kunnen weren, maar ook geen ander gezag een inkomend lid zoude kunnen opdringen; — moge die tweede kamer, dit jaar reeds bij de eerste schrede, bewijzen de waarde van hare verheven standplaats te gevoelen, opdat men niet ijdel en ligtzinnig op toegevendheid en zwakheid rekene, tot dat de droeve en onvermijdelijke noodzaak tot ernstigen wederstand ons staatsgebouw in de grondvesten schudde. — De heer *Brugmans* kan ook, zonder in de tweede kamer zitting te hebben, aan het *amortisatie-syndikaat* een gewigtigen dienst bewijzen, het is namelijk door grondig en bondig te wederleggen, het, in duitsch uitgekomen boekske, onder den titel van *Geschichtliche darstellung der Niederländischen Financien*; — en wanneer de staatsraad *A. van Gennep*, lid der eerste kamer en vice president van het *amortisatie-syndikaat*, hiertoe eenige bouwstof levert, zal hij van het ministerie ruim zoo veel hebben verdiend, als door het jazeggen bij de vertegenwoordigers der natie. — (*Byenkorf*.)

PETITIEN.

Sedert langen tijd heeft men de behoefte gevoeld en de noodzakelijkheid begrepen, om op nieuw *petition* in te dienen. Wij hebben, wel is waar, niets nieuws meer aan de vertegenwoordigers van onze keus te leeren, maar het is van belang, dat de Brabanders eene nog sterkere en meer indrukmakende stem verheffende, dan in de laatst voorgaande zitting van hunne afgevaardigden, door hare stemming hunne pogingen bekrachtigen, en hunnen ijver door eenparige aangekleeftheid andermaal regtvaardigen. Door de grootste menigte hunner medeburgers ondersteund, zullen de zwakken zich jegens het gouvernement minder beschroomd toonen, de wankelenden zullen geene mogelijke keus meer vinden tusschen den weg der eer en dien der schande en eindelijk, de moedigen zullen alle gevaren voor de heilige zaak van onze hardsteden en altaren trotseren.

Een uitstekend voorbeeld hiervan is door de gemeente van Moorslede gegeven. Voor de eerste maal heeft de geestelijkheid zich aan het hoofd der *petitionarissen* gesteld, en, indien wij wel onderrigt zijn, bedraagt het getal der teekenen meer dan duizend. Laat de hoog eerwaardige kerkvoogd van Brabant slechts de hand opheffen, en alle *ordinarissen* des koninkrijks en de pastoors van alle parochien zullen het sein herhalen, en geene gemeente, ja zelfs geen gelucht zal overblijven voor de stem van die oproeping. Het laatste bedrag zal eens, tweemaal en misschien tienmaal verdubbeld worden. Dit weet het ministerie zeer wel, en dit ook de *petitionarissen* zelf. Wat weet men? De vrees van een te uitgebreide aanwerving van *petitionarissen*, heeft misschien zoo veel bijgedragen, als de nadering van den 19 oktober en van de debatten over het tienjarig budget, om door het gouvernement zelve de zegels te doen verbreken, welke de toegangen tot de seminarieën voor de *anti-filosofische* roeping sloten.

Zullen wij dezen maatregel van vergunning eens behandelen? God behoede ons hiervoor. Het zoude voor het *despotismus* al te gemakkelijk zijn, dat het, na al onze regten te hebben geroofd, ons genoegzaam volledig aan de berooving van dezelve konde gewinnen, en ons noodzaken, om op onze knien, datgene te ontfangen, hetgeen het ons wel gedeeltelijk wil terug geven? De besluiten van 1825, om dezelve maar alleen in betrekking

tot hunne wettigheid te beschouwen, zijn, en wat den form, en wat den grond betreft, *inconstitutioneel*; wij moeten de *radicale* afschaffing van dezelve hebben, en wij zullen *petitioneren*, tot dat wij alles, hetwelk men ons *verschuldigd* is, zullen terug bekomen hebben.

Eene enkele overweging deed nog velen in twijfel staan; namelijk: moest men al dan niet de aanspraak van den troon afwachten? ... Gewoon om alle beloften aan te nemen, voor hetgeen zij waardig zijn, hebben wij ons tegen alle twistel verklaard, het was ondragelijk voor ons te denken, dat men aan de ministers den tijd zoude overlaten, om in den koninkliken mond van die soort van woorden te leggen, welke niets anders dan misleidingen inhouden. Wij stonden zelfs op het punt, om met luider stem het verlangen en de hoop uit te drukken, dat de brabandsche geestelijkheid, zich ter verkrijging der vrijheid aan het hoofd mogt stellen van een eendragtig volk en al het gezag van derzelve karakter bij de hand nemen, om de gisting der gemoedaren meer nog door haar voorbeeld, dan door hare vermaningen te besturen...

Het besluit van 2 oktober verscheen. Deze onvolledige, maar zakelijke herstelling legt ons eenen grooten pligt op. Wil het gouvernement, ten aanzien van deszelfs ware belangen voorgelicht, nieuwe stappen doen op den weg der verbeteringen, laten wij ons dan niet blootstellen aan het verwijt, van deszelfs gang verhandeld te hebben. Laten wij ons niet onthouden van het *petitioneren*; laten wij ten hoogste nog eene maand wachten. Men zal weldra weten, waaraan men zich te houden heeft, en indien de ministers nog aan den Koning eene voor het volk beledigende taal *dicteren*, indien de stem onzer afgevaardigden nog het kenmerk van nieuwe valstrikken en van nieuwe bedriegerijen draagt, dan zal de natie zich tegen de hoogheid der omstandigheden weten te verheffen, en dan zullen wij in die evenredigheid sterker zijn tegen onze vijanden, volgens welke zij, met allerhande onregtvaardigheden van hunnen kant, ons overhoort hebben. Dan zal het oogenblik daar zijn, dat wij, buiten onvoorziene toevallen, kort na de aanspraak van den troon, dezelfde *petitie* als die van Gent zullen doen.

Het zij intusschen verre van ons, om de zucht der gemeenten, waar men reeds de hand aan den ploeg geslagen heeft, te willen te keer gaan; er bestaat geen beletsel, om daar, waar men begonnen heeft, te blijven aanhouden, ook volstrekt geen beletsel bestaat er, om daar, waar nog geene intekeningslijsten geopend zijn, eenen aanvang te maken. Wij van onzen kant zullen zorgen, onze lezers te verwittigen, om op het oogenblik, wanneer het geraden zal zijn, de *petities* aan hun adres te zenden, en den grooten stap te doen. (Catholique.)

Bewoner van het platte land, strekt het mij ten genoegen, het publiek iets ter geruststelling te kunnen mededeelen; het behoeft niet gezegd, dat het tijdperk, hetwelk zich opent, voor elken Nederlander van het grootste gewigt is; en hierom ieder een meer dan ooit, van de miskenning zijner dierbaarste rechten doordrongen, een oplettend oog op de vertegenwoordigers des volks gevestigd houdt: ik bevond mij voor eenige dagen bij een mijner vrienden in eene naburige stad; beide voor het welzijn des vaderlands ingenomen, moest deszelfs verwarde toestand ook het voorwerp onzer onderhouding zijn: dus, hoe aangenaam was het mij, toen mijn vriend mij verzekerde, van eenen onzer afgevaardigden vernomen te hebben, dat vele onzer noordelijke vertegenwoordigers, als andere *Lusac's* en *Corver Hooff's*, zonder eenig vooroordeel van de wezenlijkheid der grieven doordrongen, zich bij de zuidelijke zouden vervoegen, om eenstemmig alle vrijheden te herstellen, en dat men zich allezins, ten dien opzichte, van de Noord-Brabanders konde verzekerd houden: eindelijk dan, mijn vriend, voegde ik hem met eene zekere vreugde toe, zal het regt zeevieren; waarlijk, alles wel inzien; zij kunnen toch niet wel anders; wie immers, die onvooroordeeld denkt en de grondwet onderzoekt, kan het *monopolie* in het onderwijs dulden? Wie de aanhoudende beperking van den R. K. godsdienst verdedigen? en wie eindelijk, zal de steeds voortdurende verschuiving der *organisatie* van de regterlijke magt, en der onbetrouwelijkheid van de regters wettigen; en gevoelt men belaa de *miskening* der art. 9, 11 en 102 der grondwet niet, welke de gelijke vergeving van ambten en bedieningen, zonder onderscheid van godsdienst en geboorte, voorschrijven? toch niemand: dit alleen laat mij eenig nadenken, gij weet het vriend; het ministerie doet steeds beloften, men gaat reeds verder; schoonschijnende verordeningen schijnen de terugkomst der regering aan te kondigen; zullen niet vele onzer afgevaardigden met die strelende beloften ingenomen, die strenge maatregelen, welke tot herstel der grieven zouden nodig zijn, als *ontijdig* en *onwettig* beschouwen? met eenen zekeren geestdrift werden mijne aanmerkingen beantwoord; dit stelsel van *ontijdigheid* en *onwettigheid*, zeide men, konde bij de afgeleopenen zitting toegang vinden; het is waar, hier voor moest soms het regt wijken; *theoretisch* beschouwd, is het nimmer ontijdig geschondene rechten te herstellen; maar *practisch* toegepast, kan de inschikkelijkheid soms van goede gevolgen zijn; en dit laatste stelsel, immers wij mogen het hopen, heeft vele onzer vertegenwoordigers bij de afgeleopenen zitting voorgelicht;

evenwel wij hebben dit bij de aanstaande zitting niet te duchten; immers, ieder een herinnert zich hoe veel moeds, welke standvastigheid men behoefde, om de vrijheid der drukpers, welke zoo schandig was geboeid, te erlangen; en andere daden van het ministerie doen niet minder zien, dat de regering de onderscheidene grieven zal, doch niet dan tegen zin wil herstellen. Mijn nadenken verminderde, ik gevoelde, dat mijn vriend zich van de goede meening onzer afgevaardigden overtuigd hield, — ging heen en zeide hem; ik neem uwe gezegdens van heden *ad notam*, ik zal bij de behandeling van elk gewigtig punt, de houding, redevoeringen, *indien men er my toe in staat stelt*, en de stemmen onzer afgevaardigden, nagaan; en ik neem het op mij, om bij den afloop der zitting, zoo niet vroeger, dezelve aan het publiek, hetwelk niet zal nalaten voor zoo een edel gedrag erkentelijk te zijn, bekend te maken: wees intusschen nauw gezet, om mij bij dat gewigtig tijdperk, de nieuwspapieren toe te zenden.

Binnen de gemeente wedergekeerd, onderhield men zich over het besluit van 2 oktober jl.; terwijl ieder een zijn genoegen aan den dag legde, bragt ik het onvoorzigtige hier van onder het oog; want behalve de beperking, welke het besluit zelf daarstelde, zeide ik hun, dat men in de stad hetzelfde op verschillende wijze uitlegde; waaruit ik opmaakte, dat dit besluit voor verschillende uitleggingen vatbaar, eenigen tijd hierna geheel anders konde toegepast worden, daar bij de invoering van hetzelfde, de besluiten van 1825 en 20 juni jl., niet uitdrukkelijk zijn vernietigd, maar slechts aangevuld en gewijzigd: hoe het ook zij met dit besluit, wij zullen de kerkyogden niet vooruit loopen; zeker is het, dat dit besluit moge goed zijn, er andere grieven bestaan; wij mogen ons tot herstel dertelze meer op onze vertegenwoordigers, dan op een verordening der regering verlaten; ik deelde hierop mijne tijdingen mede, en de vreugde steeg ten hoogsten top; onze provincie heeft groote vorderingen gemaakt, zeide iemand, verdubbelen wij onze pogingen; zij mogen door de besluiten van 1825, als door eenen *electricen* schok zijn verlevendigd, door versterkende middelen, gelijk men het onlangs deed voorkomen, versterkt of wel door middel van het dierlijk *magnetismus*, waarvan zij ook hare voorstanders heeft, *clairvoyant* zijn geworden: zeker is het, dat de toegepaste middelen van goed gevolg zijn geweest. Laten wij dus in geene vaderlandsliefde verminderen.

Ik betuig u, mijnheer de *redakteur*, dat mij deze ontmoeting geruststellend en leerzaam is voorgekomen, en aarzel derhalve niet UEd. te verzoeken voor dezelve een plaatsje in uw geacht dagblad te willen inruimen.

Ik heb de eer enz.

Uw Lessor.

Noord-Brabant,
8 oktober 1829.

Tilburg, 11 oktober 1829.

Aan de Redactie van den
NOORD-BRABANDER.

De meesten hebben alhier met genoegen in uw geacht en nuttig blad den laatsten brief uit Tilburg gelezen; tot dit getal behoort ook de schrijver dezes, welke al het aangehaalde naar waarheid bevindt; ik had nogtans wel gaarne gezien, dat de schrijver (hij duide mij dit niet ten kwade) eenige daadzaken had aangehaald, opdat men ook des te beter op andere plaatsen overtuigd mogt zijn van de billijkheid zijner klagen; ik twijfel dan ook niet of het zal zoo aan den schrijver, als aan het publiek niet ongepast voorkomen, het volgende, als eene nadere bijdrage en eenige meerdere toelichting op te geven.

De meest winstgevendste posten vindt men alhier nagehoeg op de volgende wijze verdeeld.

Protestanten of onroomschen.	Roomschen.
Vrederegter.	Twee wethouders.
Griffier bij het vrederegter.	Ontvanger der directe in indi-
Burgemeester.	rechte belastingen enz.
Ontvanger van de registratie.	Secretaris dezer stad.
Directeur van het postkantoor.	Controleur der directe en indi-
Agent der domeinen te Eind-	recte belastingen.
hoyen.	Commissaris van politie.
Houtvester, en daarenboven	
Twee notarissen.	

Een der twee notarissen, is te gelijk burgemeester, en te regtermerkt UEd. *correspondent* aan, dat dit een *inconstitutioneel* is, en dat hierdoor menig een *indirect* als het ware gehandrd wordt in de vrije keus van zijnen notaris; dit vind ik nog de eenige zwaarigheid niet, maar onder meer andere, is het mijns bedunkens, nog eene soort van onregtvaardigheid jegens den anderen notaris, die er natuurlijk nadeel bij moet lijden; dit blijkt alhier zeer duidelijk in den heer P. G. Molengraaf, notaris alhier, een man, ofschoon protestantsch, niet te min om zijne braafheid, *promptitude*, gediensdigheid en alle hoedanigheden, die dit vak vereischt, bijzonder en algemeen geacht, en welke zeker geen minder vertrouwen verdient, dan zijn collega; mag nu deze heer met zoodanige *qualiteiten*, niet met regt op eene goede *practijk* rekenen? ongetwijfeld ja, en ik geloof, dat hij dit ook wel werkelijk heeft, nogtans met dat onderscheid batten voorheen, dat men voor eenige jaren tien verkooppingen van hem

zag aangeplakt en naauwelijks één of twee van den anderen, terwijl nu juist het tegenovergestelde plaats heeft. Kan hier iemand den invloed van het burgemeesterschap, gecombineerd met het notariaat, ontkennen? voorzeker neen. In het benoemen en de zondelinge zamenstelling der gezondene *deputatie* aan Z. M. den Koning, vind ik mede niet zeer *delicaat* gehandeld; dezelve bestond, wel is waar, uit zeer achtungwaardige personen, maar de meerderheid had roomsch behooren te zijn, en deze behijden levert alhier een aantal zeer geschikte voorwerpen daartoe op, welke hierdoor alle eenigzins beleedigd worden. Dat een burgemeester meer nut en beter doet, zich met zaken van belang bezig te houden en af te werken, dan weidsche dikwerf niet met het algemeen belang strokende en vaak onuitvoerbare plannen en hervormingen te ontwerpen, is onbetwistbaar; er zijn hier zoo vele *reële* zaken waar te nemen, dat men geen kasteelen in de lucht behoeft te bouwen, even min als zich met beuzelingen te bemoeijen; deze behooren in eene gemeente, waar zoo vele drukke bezigheden voor handen zijn, mede niet tot zijne attributen; en de wijkmeester der wijken Kerk en Heuvel heeft gelijk, de bemoeijing van den heer burgemeester met zijne inkwartiering niet te willen dulden; de hoofdverdeeling derzelve, wordt door het bestuur voor iedere wijk bepaald; de verdeling in iedere wijk op zich zelve, is aan de respectieve wijkmeesters, kan eeds en volkomen overgelaten, die dit ook alle regelmatig doen; eenmaal is hun dit toevertrouwd en zij zijn te dien einde beëdigd, zij kennen *exact* hunne wijken (hetgeen onmogelijk is aan den burgemeester in deze groote gemeente) en zij weten dus een ieder naar evenredigheid te belasten, zoo dat natuurlijk iedere vreemde bemoeijing verwarring veroorzaakt, en niet zonder groote redenen mag gebeuren, welke er niet bestonden; en indien de redenen van deze bemoeijing gezocht moeten worden in het bevoordeelen van een of ander ingezetenen of logement, dan is het kinderachtig en dit kan ik toch niet wel veronderstellen. Maar waarop zoude zich dan die groote ijver beter vestigen? Mij dunkt, onder andere, op eene welberekende spaarzaamheid, meer gelijkheid en orde in de verdeeling der belastingen, minder *abusen* in de aanslagen; te zorgen, dat de belastingen vroeger kunnen ingevorderd worden; en alzoo de schatplichtigen niet in de harde noodzakelijkheid te brengen, zoo als nu met de *admodiatie* van dit jaar tegen de *intentie* der wet, voor elf maanden in eens te moeten betalen, hetgeen zoo menig een moeilijk, ja onmogelijk valt, en waardoor eene voornamelijk bepaling der wet volkomen *geïlludeerd* wordt; orde op de brandspuiten; de *directie* over dezelve is alhier zoo slecht, dat het eene wezenlijke schade is; zich met meer nadruk tegen de alhier zoo drukkende dienstdoende schutterij verzetten; het bevorderen der *harmonie* tusschen de twee hoofdgedeelten der stad, waartoe derzelve zamenbinding door eenen steenweg zoo veel kan bijdragen, en welke onkosten zich de ingezetenen vrij wat liever zouden getroosten, dan het voorgenoemde en onnuttig wandelpark, in eene plaats; die reeds zoo vele uitnemende wandelplaatsen kosteloos voor een ieder aanbiedt; het afdoen van alle achterstallige zaken en hierbij kan ijver te pas komen.

In het begin dezes, ziet UEd., dat wel de meesten, maar niet allen, den vorigen brief met genoegen lezen; hierover, nog een woordje: men vind er hier eenigen, schoon zeer weinig in getal, welke gaarne een ieder van UEd. blad zouden afkeerig maken; zij keuren ten hoogste den *Noord-Brabander* af; zij vinden het *veel onconvenant* (om hunne zachtste uitdrukkingen slechts te bezigen), dat hij zoo vele daden van hooge en lagere *autoriteiten* beoordeelt, hedikt, ja afkeurt; zij zijn ten hoogste gebedd over de brieven uwer *correspondenten*; het *petitioneren* is bij hen eene grove misdaad; en zij trachten dit zoo veel mogelijk bespottelijk te maken; indien deze heeren hier zoo veel tegen hebben en niet kunnen dulden, dat een volk, eene gemeente of een bijzonder persoon, zich in zijne regten en belangen gekrenkt vindende, zich op eene *legale* wijze uitlaat en beklagt, dat zij het *onconvenant* er van alsdan bewijzen of aantoonen, dat men onder een *constitutioneel* gouvernement altijd lijdelijk moet zijn, dat zij beter dan de ministeriele dagbladen, waarvan zij zoo veel werk maken, bewijzen, dat onze grieven geen grieven zijn, dat zij ook eens beproeven de klachten dezer plaats te wederleggen: konden zij dit, dan zouden zij meer *proselyten* maken; maar dat zij gerust denken, dat het niet willen lezen van den *Noord-Brabander*, en het schelden op denzelven, niets bewijst, even min als magtspreuken en een aangemete beslissende toon, die het kenmerk zijn van bekrompen verstand; een eenvoudig ingezetenen laat zich hierdoor soms wel eens laten, maar het algemeen lacht thans met hen en wil, dat zij *zadelen* en bewijzen voor den dag brengen.

Een Vriend van Regt en Vryheid.

Getrouwd
's Bosch,
9 October 1829.

E. L. VAN LANGENHUYSEN,
en
L. C. P. VAN DEN BERGH.

LETTERKUNDIGE AANKONDIGINGEN.

** Bij de Drukkers dezes is van de pers gekomen: ALGEMEENE ZENDBRIEF van onzen Allerheiligsten Vader, door de goddelijke Voorzienigheid Paus Pius VIII, aan alle patriarchen, primaten, aartsbisschoppen en bisschoppen.

Aan de eene zijde in het latijn volgens de *originale kopy* van Rome. Prijs 35 cents.

Verder is bij bovengemelde nog te bekomen:

EXAMEN DE QUELQUES QUESTIONS, relatives à l'enseignement supérieur dans le Royaume des Pays-Bas; par C. de Brouckere, membre de la seconde chambre des états généraux. Prix f 1-50.

Alsmede is reeds verkrijgbaar de tweede aflevering van de COLLECTIE PORTRETTEN der 20 Leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, die voor het voorstel over de vrijheid der drukpers gestemd hebben, met hunne Redevoeringen.

Prijs voor elke aflevering van 4 Portretten en 4 Redevoeringen. f 2-00.

Idem zonder Redevoeringen. f 1-50.

Afzonderlijke Portretten. f 0-50.

De acht Portretten, die nu reeds uitgekomen zijn, zijn de heeren de Secus, de Hon, de Stassart, Angillis, de Brouckere, de Langhe, Fallon en de Meulenaere.

** De Gebroeders LANGENHUYSEN, Boek- en Steendrukkers te 's Gravenhage, zullen binnen eenige dagen, met vergunning van den geachten Schrijver, in het Hollandsch uitgeven, het Werk getiteld:

EXAMEN DE QUELQUES QUESTIONS, relatives à l'enseignement supérieur dans le Royaume des Pays-Bas; par C. de Brouckere, membre de la seconde chambre des états généraux.

De Boekhandelaars, die nog Exempl. der BRIEVEN van J. G. LE SAGE TEN BROEK, aan DA COSTA en BILDERDIJK, mogten hebben overgehouden, worden verzocht dezelve nog *deze maand*, aan de Uitgevers te rug te zenden, terwijl dezelve geheel zijn uitverkocht; en indien zij niet terug gezonden zijn, zullen zij als *gedebiteerd* en niet meer als in commissie gezonden beschouwd of terug genomen worden.

BEKENDMAKINGEN.

** Bij CLEMENS DE BRUCKER, te 's Hertogenbosch, zal gedurende de wintermaanden, des avonds van 7 tot 8 $\frac{1}{2}$ ure ONDERWIJS in de *FRANSCHE* en NEDERDUITSCH TALEN gegeven worden.

** De Ondergeteekende, openbaar NEDERDUITSCH SCHOOLHOUDER te Helmond, provincie Noord-Brabant, verlangt zoo spoedig mogelijk eenen ONDERMEESTER van eenigen Rang, doch liefst van den Roomsch-Katholiken Godsdienst, alsmede ook om in de FRANSCHEN of HOOGDUITSCHEN Taal, of wel in de beide Talen onderwijs te kunnen geven. Hij, die hiertoe genegen mogt zijn, vertoege zich bij hem; evenwel liever in persoon, anders met vrachtvrije brieven en getuigschriften, uiterlijk op den 15 November aanstaande; kunnende, behalve kost, inwoning en bewasschen, op een behoorlijk inkomen staat maken.

J. S. WIJNBURGEN.

** Door het overlijden van den Heer J. C. BODENSTAFF, is den post van STADS HEEL- en VROEDMEESTER binnen de Stad Eindhoven vacant geworden; het Tractement aan dezen Post verbonden, bedraagt 's jaars f 175-00; degenen welke verkiezen naar dezen Post te solliciteren, worden uitgenoodigd zich met overlegging der vereischte bewijsstukken van kunde, voor den 1sten November aanstaande, te dien einde te vervoegen bij het Stedelijk Bestuur aldaar.

** Bij PETIT en FRITSEN, Klokkenmakers te 's Hertogenbosch, bij Helmond, zijn te bekomen allerlei soorten van KLOKKEN, van den besten klank en specie gegoten; versleten geborsten en herstellen defecten in carillon, alsof op een of meerder jaren proef en tot civilen gebruik.

De prijzen der graan, te 's Hertogenbosch, van dingsdag 13 oktober, zijn geweest:

Tarwé,	} het nederlandsch mud:	f 00-00 à 00-00.
Rogge,		" 5-20
Boekweit,		" 4-50 à 3-70
Haver,		" 3-00 à 2-50
Het nederlandsch pond boter.		" 0-60 à 0-54.
De vier nederlandsche ponden roggebrood 27 cents.		